

Чыгъармачылыкъза къуллукъ этгенлеге - Ыспас, махтау да

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

- Биз Тюркин халкы бла не заманда да шублукъ жюрюгтеней келебиз. Бир бирибизни терк-терк жокълагъан ахшы тереге айланганды. Сөз ючюн, кеп болмай республикадан делегацияла сизни жарык, тарыхы жергиликте кыраачы - малъкар поэтле Мечиланы Казими, Семенланы Исмайланы, Гуртуланы Берти хурметлерине аталгъан

байрам кюнлени бардырылыуна кыялхандыла. Ала андан, келлери кетирюлуп, къууанып къайтхандыра да жашырын туююлду. Алгъа-биринчи терк-терк жокълагъан мюзикалы келечилери бизде кыонакда болгандыла. Биогонлюкде уа сизни «Элрус башында - тепсеуле» деген III Халкъла аралы фольклор фестивалыны чегинде келгенигиз бютюн улуу байрамда. Быллай байламлыкъланы тас этмеген-

лей сакълайыкъ, - деп Атабий улу сөзю Исмайл Мумаммерге бергенди. Ол да, бизни халкълага Тюркин кызыу салам айтып, фестивал халкъланы культураларын бирге жуукълашдырганын чертип айтханды. Мумаммерни окумуна кере, Къабарты - Малъкарны жери бек ариуду, мында жашаган адамла да сейридиле, адет-төреде да арга кере тап сакълангандыла. Келген артистле бла ушакда алагъа мюзикалы инструментарини юсюнден сооруда да берилгенди. Сейр улуу барабаннга «дауд» дейдиле, гитчарагыны аты уа «дарбукады», деп билдиргендиле мюзикантла. Бу энци, алапат макъамда бла тепсеулеге уа СГА-ны студентлери артистле бла бирге сахнада аякъ бюккенди. Къаллай бир къууанч болганды ол такъийкалада жаш төлеиде!

Беслан Ашхотов киталла бла сауғалайды.

берилгенлери көрюндю. Музыка бла аныс да (аканелла) бирча алапат жырлайды. Ансамбль концерт программасын бошагъандан сора залгъа туюлуп олтургъандыла. Сөз кезин институту хореография бюлномюнде окугъанлагъа жетгенди. Ала бизни ариу миллет тепсеулен дагъыда бир къауум көрнотгенди. Къонакла, алагъа къар уруп, улуу ырызлыкъ бла кырагъандыла. Быллай тюбешуиле арада шублукъну туудурдыла. «Энци биз шубула болукъ», - деп Дущен Пн Юнович да алайыгъын билдирген эди.

Тюбешуиле арада шублукъну туудурадыла

Жаш төлю жыйылган жер тоусуз болмайды, ол кюн да алай эди. Хорватиядан келген «Заргреб фольк данс» коллектив СКГИИ-де кыонакбайлыкъ этерик эдиле да, студентле, заманларын бош кезинде келгеничи окъуу койно фойесинде миллет тепсеулеге баргъандыла. Къонакыла автобусдан тоше бошлагъанларында, институту хореография бюлномюнде студентлери алагъа лекъуулда, аяран бла тюбегенди. Алгъа делегацияны башчылары, ызы бла солистлери да көргенди аладан. Сора ансамблини залгъа чакыргъандыла.

солистледен кыурадыла. Мюзикантла жырлагъан да этгенди. Солистлери, къуру алып коймай, жыргъа да устдыла. Алгъа эки жарыкъ тепсеуле барып, аланы шош жырла алышдырдыла. Бек алгъа кьге урунган шарт сахна кийимлери акъ бла кыара тюрсюнюлюде. Башка коллективледеча, жарыкъ боулануа көрмекди. Кыяла бир тепсеуле чыккъанларында, кырагъа көк къопулган эди. Хореографияда да көп оюу элемедик; асламында тепсеуледе төгеректе бардыла, аякъларын жерге къаты уруп. Жырларын мюзикасы да

Жарыкъ ингири уа конакбайла ахчандыла. Ала эки номерлени көргюзгенден сора, сахна хорватлыгъа берилгенди. Институту проктору Беслан Ашхотовча бла ансамблини президенти Дущен Пн Юновичге жыйылгъанла кызыу къарсала бла тюбегенди. Къонак «Заргреб фольк дансны» юсюнден кысыа ханарлагъанды. Ол 46 къыралда болганды. КъМР-ге биринчи кер келди. Алагъа мында ариу кырагъанларын айтып, иги адамла бла таныхшанбыз, деп ол энци беллигенди. Аланы бирлерине ансамблини кырагъан этнографны жашы Андрия болганын да айтханды. Ашхотов Дущенге институту, Нальчикны эм Черек аузуун юслеринден ариу жарашдырылган киталланы сауға да этгенди.

Сөзсөз, залдагъыла хорватлыаны сахнада көрюрге ашыгъып сакълагъандыла. Ансамбль мюзикантладан бла

ашидиргендиле, солистлерини кюлюу ауазлары барды. Коллективни санында жаш адамдалыла. Ала ишлерине келлери бла

Материалланы ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нажабат бла САРАККУЛАНЫ Асият хазырлагъандыла. Сурталы ХОПЛАЛАНЫ Марзият алгъанды.

БИЛИМ БЕРИУ Сабий садлада жерле жетиширча

Июль айда РФ-ни Билим беруу эм илму министрствосу бла КъМР-ни Правительствоосу къол салган келишимге тиийилдикде, республикада шолгъа дерин билим берю регион системасын модернизациялауа аталган жумушла бардырадыла. Ала деп федеральн бюджетден -508 миллион сом, республикалы бюджетден -127 миллион сом бюлгөнгенди. Келишимни хазырлай турду, районладан бла шахарладан шолгъа дерин билим берген учреждениялагъа ремонт, реконструкция этерге, къурулуш ишле бардырыуа закънала берилген эдиле. Аны мурдорунда бек ала къалайда мекемла ишлениринини тизмеси жарашдырылганды. Белгиленген ырысыгъа 2013-2014 жыллада Нальчикде (200 жер), Наркыалада (200 жер), Каменномостскоеде (140 жер), Жемталлада (140 жер), Верхний Курдала (100 жер), Бабуентде (40 жер) садлик ишлерге белгиленди. Саулай да алып айтханда, 1020 сабийге шолгъа дерин билим алырча жер хайырланылгъа берилдикди. Биогонне дерин республикалы бюджетни ырысыкъна (6,4 млн. сом)

проект ишле этилип бошалгъандыла. Огъарыда белгиленген объекте проект-смета документация бла жалчылангандыла. Шёндю Черек району Бабуент элинде 40 жер болукъ сабий сад шолуны къатында ишлене турады. Ала да ырысы республикалы бюджетден бюлгөнгенди. Биогонлюкде къурулуш-монтаж ишле бошалгъандыла. Бабуентде жашлы алында жангы садик ачылыккъды. Келир жылны май айында дерин дагыда Каменномостскоеде, Жемталлада эм Верхний Курдала къурулуш ишле бошалыкъдыла эм аланы хайырланырча берирге белгиленди. Андан сора да, Нальчик, Наркыала, Прохладный шахарлада 2014 жылны биринчи сентябринде юк объект ачылыккъды. Республикда садиклеге тизмени азайтуу бла байламлы былыны 10-чу октябрине 2348 сабийге шолгъа дерин билим берирча жер жарашдырылыккъды. Ол а садиклеге тынгылы ремонтла этилгенини хайырландыды.

«Финансла Банкран алгъан ёнкючлени төлерге онг берилеги» «Сбербанк» «потребительский кредит на рефинансирование внешних кредитов» деген программаны бардырып бошалганды. Финанс учрежденияны Къабарты-Малъкарда бюлномю пресс-службасында билдиргенлери кере, аны хайыры бла адамла башка банклада алган кредитлерин жабаргъа болуккъдула. Анда деп «Сбербанк» бир миллион сомгъа дерин ырысыкъны ончет процент ставкасы бла беш жылгъа болжалгъа береди. Бу программаны дагында бир игилиги - башхаладан поручительствоз илзенебиди. Жангы амалны кредитле жаны бла борчлары болмагъанла адамла башка банк хар ай сайын төлеуенин эм азы бла алты кер бергенге хайырланырча болуккъдула. «Кредитлени рефинансированысы бла байламлы программа келгесе сейр болуруна ушанбабыз», - дегенди финанс учрежденияны КъМР-де бюлномю таматасы Хамидий Урусов. Ол айтханды, бу амал аланы хар ай сайын төлеуенин азайтырча он берилди. Аны бла бирге кредитни ёлчюмден арттыгъа бла къошакъ халда ырысы алырча да болуккъду. Хайырлануучулагъа берилген кредитлеге жылдан жылгъа сурма ёсгенлей барады. Сөз ючюн, жалагъа былай «Сбербанк» республикада 1,7 миллиарддан аслам сом ёнкюч бергенди, бу амал бла.

министерствону пресс-службасы.

Чемпионатны 20-чы турдан сора турнир таблицасы

Команда	О.	Къ	Тб.	Х.	Т.	Оч.
1 Мордовия	19	12	4	3	30-13	40
2 Алания	11	4	11	4	25-12	37
3 Арсенал Т	19	10	4	5	32-19	34
4 Шинник	19	10	4	5	26-19	34
5 Уфа	18	9	3	6	21-19	30
6 СКА-Энергия	19	8	6	5	19-18	30
7 Газовик Ор	19	7	5	7	22-18	28
8 Енисей	19	7	6	6	19-22	27
9 Торпедо-М	19	7	6	6	18-14	26
10 Луч-Энергия	19	7	5	7	17-14	26
11 Сибирь	19	6	6	7	20-25	24
12 Балтика	19	6	6	7	18-19	24
13 Химик Дз	19	6	6	7	16-24	24
14 Салют Е	19	6	7	7	17-16	22
15 Спартак Нч	19	4	9	6	14-22	21
16 Ротор	19	4	7	8	16-20	19
17 Динамо СПб	19	3	6	10	12-27	15
18 Невфтехимик	19	2	8	9	16-20	14
19 Ангушт	19	3	2	14	16-35	11

Рубиошанка, Самигуллин (Сакхи, 86), Дзагоев, Умарбаев, Валтер (Орзаков, 64), Мирзаев (Нуров), Уридия (Джалолов), «Спартак-Нальчик»: Степанов, Габуров, Абазов, Роточий, Засев, Шавваев, Короню, Чеботару, Руа (Аверьянов, 46), Сирадзе (Гюшков, 78), Медведев. Сервы карточкалары Уридия, Ораззаевдов, Габуров алгъандыла. Бу турда башка командала былай ойналгандыла: СКА-Энергия-Ротор 0:0, Енисей-Торпедо М 1:0, Газовик Ор-Салют Бел 3:0, Ангушт-Алания 1:0, Сибирь-Арсенал Т 0:3, Динамо СПб - Мордовия 0:3, Химик Дз-Балтика 1:1, Шинник-Луч-Энергия 1:0. Келир оюну «Спартак» 27-чи октябрде кеси майандында Санкт-Петербургну «Динамо» бла бардырылыккъды.

Х. АЗРЕТОВ.

Владимир КЕБЕКОВ: Муратыбыз - социальный магъаналы законланы чыгъарыуу

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

«Владимир Сафарбиевич, шарт белгиле айтсакъ, «жангы социализм» кеси къыйны бла жашаган адамга къаллай ахшылыкъ этерге дейди?»

«Жангы социализм» Россейни граждандарны баш магъаналы социальнй гарантларын жалчытырча къолундан келлик къыйматлы кырал социальнй политикады. Биринчиден, иш хакъын эм пенсияны баш кечиндирге жетерик бек аз ёлчюмере закон бла токташдырылган стандартладан кем болурча керек тоююлдю. Ала жалагъа ашларына-суларына эм койде бек керекли залгъа угай, юйлерине ремонт этерге, культура илзлемерине эм солупуларына этилик къоранчыларына жетерге керекдиле. Аланы санында хакъсыз эм тынгылы медицина болушукъ беруу баш магъананы тутар. Аны бла бирге биз хар адам савидден баштал бийик окую юйлерге дерин терен билим алырча он берилер жангыбыз. Партияны регион бюлномю борчу ол ишлени эм ол жаны бла этерик ишлени халкъгъа туура этюду.

«Сизни ахшылыгыгъа кере, жамауат жашауда ырызатлыкъ, милтукъ болууларыгъа бек чырмау эткен не затды?»

«Къыралны миллет къоркъуулузунга бек улуу заран келтирген, мени ахшылыма кере, коррупцияды. Анга къажау ююрширик законланы бири да бусагъатда тиийилсине ишлемедиле. Биз аны жашаууа закон чыгъарыууа керекди деп, эрттеден бери айтыбыз. Улуханылагъа къырларын сахтанлагъа кырагъа керекди. Коррупциягъа берилгени эм аланы юйюлерини адамларыны ырызакъларын сыйырууу закон бла къабыл кериу - амалькыныгъыны ол торлюссине къажау ююршири баш мадрарында. Дагында кесерин ишлерине сансыз кырау, борчларын тутумууа бла кырагъа, адамлагъа хата этген чиновниклени да ырызакъларын казнагъа ётдюоруу аланы амалькы ишленди тыр эсе уа?»

«Тенгиз бла жалчыны омма да тиийилсине къурамалгъаны, жашуууу социальнй жангы алып кырагъанда, жарсылуны бек улларындан бирлериди. Ол жаны бла не иш этилед?» «Биогонлюкде пенсия, кертисин айтсакъ, къартлыкъ ючюн берилген пособиныды. Улайыгъанына асламысына пенсиялары баш кечиндирге жетерик ахчаны бек аз ёлчюмере окую жеткебиди. Биз чиновниклеге пенсия төлеуде энчиликте кетерилерин илзлейбиз, хар кимге да бирча төленерге керекди ол. Биогонлюкде Россейде орталыкъ пенсияны ёлчюми, орталыкъ иш хакъ бла төрегенде, бек азды. Ол орталыкъ иш хакъны жалагъа 25 процентиди. Урунуу халкъла аралы конвенциясына кере уа, 40 процент болурча тиийилди. Биз аны 60 процентте жетдирдирге мурат этебиз.

Бизни партия пенсияны накопительный кесегин кетерер жангыды эм урунуу стажда профессионал иш устаклыгъа юйренгенди сыйбейле биринчи группаны иналмедиле, къылуу сыйбейле кырагъан заманла эсе алынырларын илзлейбиз.

«КъМР-ни Парламентини төртюнчю чакырылууундан башланганды «Справедливая Россия» фракцияны шии. Андан бери озгъан заманы бир къурамалгъаны, жашуууу эсим?» «Ху, 2009 жылда алгъанды бизни партия республиканы жамауатыны ушанууунун. Ол а бизге КъМР-ни Парламентини төртюнчю чакырылууунда фракциябызны кырагъа онг бергенди. Ол саны жаны бла Парламентде эчичи жердеди. Аны къауумунда 9 депутат барды. Ол санда илмуланы эки доктор, алап бир да кандидатды.

Мурад Дадов бла Сумайланы Ахмат комитетлени таматарыдыла. Светлана Азикова да Жаш төлюню, жамауат биригуленени эм СМИ-ни ишлени

жаны бла комитетни председателини экинчисиди, Арсен Татиев Законодательство эм къыран къурулуш жаны бла комитетни председателини орунбасарды. Фракцияны башка членлери да ишлери бла байламлы комитетлеге къуллукъ этдиле.

Законла чыгъарыуу юсюнден сөз баргъанда, фракцияны членлери кесерини комитетлерде законланы проекттерин оююуге тири къатнашдыла, бир торлю далаш чыккъанлай, аны фракцияны къарауна берип, андан къултууну амалын илзлейбиз.

Мен ахкып этгенден, фракцияда хар адамны кесини омма болурча керекди ол негда бу вопросу оюген кезиуде. Алай онуу къабыл этилгенден сора уа айрылыкъ болурча керек тоююлдю.

«Законла чыгъарыуу орманда башка фракцияла бла бирге ишлеууге къалайды?» «Парламентде болган фракцияла бла бир ахкылыгъа келип ишлейбиз. Аны алайыгы республиканы Башчысы Арсен Каноков белгилеген баш борчлары фракцияны таматалары эм делугъа бирча аныгъаларындан болур дейме. Ол борчу уа бек алгъа Къабарты-Малъкарны халкъыны къылауы эм мамыр жашаууа бла байламдыла.

Аны себепли оююуге чыгъарылган законопроектни оюгенде, негда республиканы сейирлерин эсе алабыз, аны хар адамны ючюн кыайырабыз. Республиканы Башчысы кеп кер айтханды алчы политика кючле бла байламлыкъ жюрюкторге эм бирге ишлерге керекди деп. Аны башамчылыгы бла парламент фракциялары оюучуларыны хар жарым жылдан тюбешуилери болды. Ала уа кесибизни оюмубузун айтабыз, сорупларыгъа жууап табыбыз.

«Парламентни юбилейине кеп къалмагъанды, сизни айыруучулагъа айтыр сөзюгюс да болур.» «Байрамны алында кесими коллегаларыма - депутатлагъа - ала законпроектлени жууаплыкъларыны сезип, оюму, социальнй жангыны кыайырабыз къабыл эте турурларын амалтан этерик эдим. Законла жарашдырылуучлары арасында «социалист эришю» болурча керек тоююлдю. Бизни ишбизни тынгылылыкълары сюеди. Фракциябыз ол жорукъ бла ишлейды.

Тууран республиканы жамауатына уа мамырлыкъ, бириклик эм монгукъ тежейме.

КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

ФУТБОЛ Чабууллукъла эсепни тюрлендирмегендиле

Футболну миллет лигасыны жыйырманчы турунда Нальчикни «Спартак» Нижнекамскны «Нефтехимик» бла тюбешенди. Бу эсенде эки командала келедиле да къаруучулары къабыкчыликте топна кийирип къуандыралмагъанды. Матч 0:0 эсеп бла бошалганды.

леген эдиле, - деп чертгенди ол. Рустем Хузин «Нефтехимикни» баш тренери уа, аланы команда бу арт кезиуде хорланмы не сытуала къабыкчыликте топна кийирип къуандыралмагъанды.

«Биз майдагъа ик ойналдык, алай, къалап эсе да, ахыр кезиуде чабууллукъларыбызны ахырына

Пресс-конференция: Очюмени сор журналистле бла бардырылган тюбешууде «Спартакны» баш тренери Тимур Шипшев ол башчылыкъ этген командалы футболчулары хорлам болдурууча иги ойнамагъанларын жашырай айтханды.

«Нефтехимик» майдагъа алчылыкъланы алай бош берип коймазлыгын анылап, бутюбешууге иги хазырланган эдик. Бир жаны бла кырагъанда биз мындан очю алып кетгенибиз иги керюмюдою дерге болуккъду. Нек дегенде, къонакбайла экинчи таймда алышынууаны этип, чабууллукъларын ючюн

жетдиралмай къоным. Футболчуларыбыз алыкъы жашдыла, ким биледи, сынуу бир кесекден келир. Эсепни болдуруу ючюн, бир топнуу къабыкчыликте топна кийирип къуандыралмагъанды керекди, - деп чертгенди ол. Тюбешууде бу футболчула ойнагъандыла: «Нефтехимик»: Лосев, Гуляев, Дранников, Пискунов,

Х. АЗРЕТОВ.